

Вісник МЕТОДИСТА

Інформаційно - методичний вісник, №13 (14), листопад, 2014р.

Родинне виховання: сучасні підходи

Головним завданням школи є підготовка підростаючої молоді до майбутнього життя. Розуміння цього спонукає науковців, педагогів, психологів та всіх небайдужих активно шукати шляхи, що допоможуть молодим людям самостійно, свідомо і творчо реалізовувати себе в сучасному світі. Одним із просторів самореалізації є сім'я. Саме в сім'ї формуються майбутнє людини і людства. Саме сім'я як перший чинник розвитку особистості дитини вражає своєю моральною силою, і широтою впливу, нажалі не завжди позитивного. У сім'ї дитина засвоює моделі поведінки. З раннього дитинства малюка виховує все, що його оточує: люди, речі, природа і суспільні явища. Але у всі періоди дитинства, незважаючи на безліч різноманітних впливів, найвідповідальнішою є роль батьків. Видатний педагог В.О. Сухомлинський пристрасно звертався до батьків: "Хоч би яка у вас відповідальна і складна, творча робота була б на виробництві, знайте, що вдома вас чекає ще відповідальніша, ще складніша, ще тонша робота – виховання людини. Скрізь вас можна замінити іншим працівником – від сторожа на тваринницькій фермі до міністра. А справжнього батька не замінить ніхто!"

Родинне виховання, завжди досягає свого повного довершення тоді, коли воно здійснюється у нерозривній єдності з педагогічним впливом школи та громадськості, а основою формування особистості виступає родинно-шкільне виховання. "Родина і школа – дві могутні сили виховання", - писав М. Стельмахович. Родинне виховання повинно духовно збагачувати дитину, формувати її як особистість, впливати на її розвиток, пробуджувати добрі почуття, сприяти виробленню морально-етичних норм співжиття у суспільстві, формувати майбутнього громадянина незалежної держави України.

Родинне виховання - це педагогіка буднів,

педагогіка кожного дня, яка в повсякденному житті здійснює велике таїнство формування особистості людини.

Попри глобалізацію сучасної цивілізації, українці ментально залишаються зорієнтованими на родинні цінності.

Актуальною є систематична й послідовна педагогізація батьківської громадськості, оскільки члени сім'ї – це перші вихователі дитини. У навчально-виховному процесі необхідно враховувати, що вплив сім'ї на підростаючу особистість залежить від багатьох факторів, а саме: склад сім'ї (повна – неповна, наявність членів старшого покоління); побутові умови; морально-психологічний клімат; соціальна орієнтація; загальна культура; забезпечення єдності вимог до дитини усіх членів сім'ї; характер спілкування батьків із дитиною; єдність сімейних інтересів.

Цілеспрямована робота має проводитися щонайменше у двох напрямках: педагогічна просвіта батьків з використанням сучасних форм і методів та активне залучення їх до виховної роботи; підготовка підростаючого покоління до дорослого, сімейного життя.

Вченою радою Інституту інноваційних технологій і змісту освіти МОН України схвалена Концепція сімейного виховання в системі освіти України «Щаслива родина» (протокол № 9 від 14 листопада 2012 року), що містить основні положення щодо підготовки молоді до щасливого подружнього життя та формування відповідального батьківства. Документ також передбачає психолого-педагогічну просвіту батьків і їх активне залучення до роботи з дітьми в школі, створення сімейних клубів.

Рекомендуємо впроваджувати у навчальних закладах програми підготовки молоді до подружнього життя та формування відповідального батьківства. Зокрема, розроблено комплекс навчальних програм сімейного виховання «Сімейні цінності» для 8–9 класів (9, 17, 35, 70 годин), схвалений для використання у загальноосвітніх навчальних закладах (лист Інституту інноваційних технологій і змісту освіти МОН України від 03.07.2012 р. № 14.1/12-Г-156); навчально-методичний посібник до навчальної програми «Сімейні цінності» (35 годин) для педагогічних працівників (лист Інституту інноваційних технологій і змісту освіти МОН України від 15.05.2013 р. № 14.1/12-Г-166).

Потрібно говорити з учнями не просто про створення сім'ї, а про побудову щасливої сім'ї. Щаслива сім'я – це простір любові для людини, що якісно трансформується, збільшується з часом. Діти в такій сім'ї отримують наочний досвід взаємостосунків між чоловіком і дружиною, сповнених любові, взаємоповаги, радості, гідності, відвертості, теплоти.

Т. ЩИБОРОВСЬКА, методист РМК.

скарбничка мудрості

«Час і батькам, і вчителям глибоко усвідомлювати, що ні школа без сім'ї, ні сім'я без школи не можуть справитися з найтоншими, найскладнішими завданнями становлення людини»

«... починає дитина пізнавати світ людини з матері і батька. З того, як промовляє мати до неї, дитини, як ставиться батько до матері. З усього цього й складаються перші уявлення та поняття про добро і зло»

«У сім'ї шліфують сьогонішні грані людини-громадянина, людини-трудівника, людини-культурної особистості».

В. Сухомлинський

«Насправді, головні основи виховання закладаються до п'яти років, і те, що ви зробили до п'яти років, - це 90% усього виховного процесу...»

А.Макаренко

Офіційні документи**Нормативно-правове забезпечення організації родинного виховання**

1. Загальна декларація прав людини.
2. Декларація прав дитини.
3. Конвенція ООН про права дитини.
4. Конституція України
5. Сімейний Кодекс України.
6. Закон України «Про освіту»
7. Закон України «Про загальну середню освіту»
8. Закон України «Про охорону дитинства» № 2402-III від 26.04.2001р.
9. Закон України «Про попередження насильства в сім'ї» № 2789-III від 15.11.2001р.

10. Закон України «Про захист суспільної моралі» № 1296-IV від 20.11.2003 р.

11. Розпорядження Кабінету Міністрів «Про схвалення Концепції Загальнодержавної програми «Національний план дій щодо реалізації Конвенції ООН про права дитини на 2006-2016 роки» № 229-р від 22.04.2006 р.

12. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 31.05.2012 № 325 «Про схвалення Концепції Державної цільової соціальної програми підтримки сім'ї до 2016 року»

11. Концепція галузевої програми сімейного виховання в системі освіти України «Щаслива родина» на 2013-2022 роки

12. Наказ МОН України від 25.01.07 № 44 «Про затвердження заходів на виконання Державної програми «Репродуктивне здоров'я нації» на період до 2015 року»

13. Наказ МОН України від 31.10.11 № 1243 «Про Основні орієнтири виховання учнів 1-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів України»

КОНЦЕПЦІЯ сімейного виховання в системі освіти України «Щаслива родина»

Схвалено Вченою радою Інституту інноваційних технологій і змісту освіти Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України (протокол № 9 від 14 листопада 2012 року)

(ВИТЯГ)

3. Мета, завдання та принципи Концепції

Концепція містить основні положення, що стосуються підготовки молоді до щасливого подружнього життя та формування відповідального батьківства.

Мета Концепції сформулювати культурно-розвинену, працездатну, гармонійну, самодостатню і відповідальну особистість чоловіка та жінки, мотивованої на створення щасливої сім'ї та здатну до усвідомленого народження і виховання дітей, тобто забезпечення виконання сім'єю основних її функцій, передусім виховної та демографічної, що призведе до гармонійного розвитку суспільства, а також зростання економічних та культурних показників, радісного і щасливого життя всіх членів сім'ї; прищеплювати якості і риси особистості, які допомагали б їй гідно жити та працювати (розвиток інтелекту і творчих здібностей, любові до навчання і праці, чесності і мудрості, взаємоповаги і толерантності, фізичного здоров'я).

З метою підвищення статусу інституту сім'ї, престижу толерантних сімейних відносин передбачається виконання завдань:

- удосконалити систему виховної роботи з питань щасливого сімейного життя, родинного виховання у навчальних закладах різного рівня;
- посилити пропагування сімейних цінностей шляхом проведення постійних широкомасштабних інформаційних кампаній, у тому числі через засоби масової інформації;
- здійснювати культурно-просвітницькі заходи з метою відродження та збереження сімейних традицій і цінностей.

Метою навчального закладу має бути здійснення такої політики, при якій батьки відчують свою визначальну роль та відповідальність у справах учнівського та педагогічного колективів. Адже сім'я – це найважливіший соціальний замовник освіти.

Головними принципами спільної роботи школи і родини

мають бути наступні:

- пріоритетність сімейного виховання;
- демократизм;
- взаємоповага і взаєморозуміння;
- всебічна гуманізація взаємовідносин педагогів і батьків;
- спадкоємність і ретроспективність

Допомога в розвитку дитини означає створення таких умов, за яких її фізіологічні, емоційні та інтелектуальні потреби задовольнятимуться достатньою мірою і на необхідному якісному рівні. Результат такого виховання — здоров'я дитини, її щастя і благополуччя.

Основними завданнями сімейного виховання на сучасному етапі розвитку України як суверенної держави є

виховання в дітей гуманності (поваги до людей, співчуття і чуйності, доброзичливого ставлення до них, турботи про їхнє благополуччя) і духовності (прагнення до освоєння багатств вітчизняної і світової культури; свідомого громадянина-патріота своєї Батьківщини, чесного трудівника, гарного сім'янина;

формування загальнолюдських ідеалів любові, доброзичливості, справедливості, чуйності, чесності і порядності, поваги до свого способу життя на основі моральності, культури, краси; залучення дитини до здорового способу життя і формування в неї відповідних цінностей, умінь і навичок.

Слід зазначити, що основними напрямками сімейного виховання є: гуманність і милосердя до дитини (діти мають зростати і виховуватися в атмосфері доброзичливості, любові та щастя); батьки мають розуміти і приймати свою дитину такою, якою вона є, сприяти всебічному розвитку її якостей;

дотримання діалектичної єдності щирої поваги до особистості дитини та високої вимогливості до неї);

врахування вікових та індивідуальних особливостей дитини (виховні впливи і розподіл сімейних ролей мають вибудовуватися з огляду на вікові, статеві та індивідуальні особливості дитини);

залучення дітей до життєдіяльності сім'ї як рівноправних учасників (суб'єкт – суб'єктні батьківсько-дитячі відносини); оптимістичність і демократичність батьківсько-дитячих взаємин;

послідовність та єдність батьківських вимог.

Виконання цих завдань має відбуватися в комплексі, бути складовою цілісної державної політики в галузі освіти, педагогічної науки, а також з плідною взаємодією з громадськими організаціями, діяльність яких спрямована на поліпшення становища різних категорій сімей, надання їм соціальних послуг.

Зміст та форми роботи

Освітні заходи у сфері сімейних взаємин – це одна з головних потреб суспільства і засіб відродження інституту сім'ї.

В системі освіти і науки України, молоді та спорту здійснюються заходи щодо:

- організації сімейного відпочинку шляхом проведення щорічних родинних фестивалів, конкурсів, змагань;
- проведення наукових та соціологічних досліджень з питань сім'ї; забезпечення роботи сімейних клубів за місцем проживання;
- видання методичних посібників, інформаційних матеріалів з питань планування сім'ї, прав і обов'язків подружжя, відповідальності батьків за виховання дітей.

Разом з тим, реальні сьогоднішні засвідчують про необхідність здійснення нагального комплексу взаємопов'язаних заходів, спрямованих на здійснення соціальної роботи з сім'єю, для цього мають здійснюватися освітні, інформаційні заходи, спрямовані на підвищення престижу сім'ї в Україні.

Сімейне виховання у майбутніх батьків важливо починати ще у шкільному віці. Для цього необхідно впровадити в шкільну і вузівську освіту програми курсу “Сімейні цінності”, “Щаслива сім'я” тощо.

Потребу часу є систематична й послідовна педагогізація батьківської громадськості, оскільки члени сім'ї є першими вихователями дитини. Тому у навчально-виховному процесі необхідно враховувати, що вплив сім'ї на підростаючу особистість залежить від багатьох факторів, а саме: складу сім'ї (повна – неповна, наявність членів старшого покоління); побутових умов; морально-психологічного клімату; соціальної орієнтації; загальної культури; забезпечення єдності вимог до дитини усіх членів сім'ї; характер спілкування батьків із дитиною; єдність сімейних інтересів.

Цілеспрямована робота має проводитися у двох напрямках: психолого-педагогічна просвіта батьків; активне залучення до виховної роботи з дітьми в рамках класу, школи.

З метою здійснення інформаційно-просвітницької роботи з сім'ями, удосконалення форм психологічної, юридичної, інших видів допомоги з питань шлюбу, сім'ї та виховання дітей, розширення сфери культурних послуг необхідно:

- розвивати мережу сімейних клубів, центрів сімейної культури, інших спеціалізованих служб, з метою надання соціально-психологічної допомоги у виконанні батьківських обов'язків, профілактики девіантних форм сімейних відносин;
- забезпечити здійснення педагогічного патронажу сімей;
- проводити культурно-просвітницькі заходи з метою вивчення і розповсюдження ефективного досвіду сімейного виховання та передбачити систему заохочення сімей, які беруть активну участь у виховній роботі з дітьми в рамках класу, школи, міста;
- здійснювати інформаційно-просвітницькі заходи, спрямовані на формування навичок ефективного спілкування між статями, подолання гендерних стереотипів щодо розподілу соціальних ролей у сім'ї.

5. Шляхи реалізації

На рівні дошкільних, позашкільних, загальноосвітніх, інтернатних, професійно-технічних з урахуванням особливостей діяльності навчальних закладів:

- здійснювати освітні, виховні, інформаційні заходи, спрямовані на підвищення престижу сім'ї в Україні, підготовку молоді до щасливого подружнього життя та формування свідомого і відповідального батьківства;
- взаємодіяти з батьківською громадськістю;
- забезпечувати роботу батьківського всеобучу;
- на рівні громадських організацій;
- здійснювати інформаційно-освітні програми з питань сімейних відносин між подружжям, виховання дітей, формування здорового способу життя;

6. Очікувані результати

Виконання завдань Концепції дасть змогу підвищити рівень та статус сімейного виховання в системі освіти; розширити склад суб'єктів сімейного виховання, посилити координацію їх дій і впливів; сприяти фізичному, інтелектуальному та духовно-моральному розвитку особистості дитини, сформує культуру сімейних відносин подружжя, підвищить рівень відповідальності батьків за сім'ю та виховання власних дітей.

ОСНОВНІ ОРІЄНТИРИ ВИХОВАННЯ УЧНІВ 1-11 КЛАСІВ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІ

(наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту

України 31.10.2011 №1243)

Ціннісне ставлення до сім'ї, родини, людей

Початкова школа. Виховні досягнення

Сформованість основ громадянських та загальнолюдських цінностей:

- уміння та навички підтримки та збереження міжособистісної злагоди, запобігання та мирного розв'язування конфліктів;
- здатності враховувати думку інших людей, адекватно оцінювати власні вчинки та вчинки інших;

-сформованість моральних якостей (чуйності, чесності, правдивості, справедливості, гідності, толерантності, милосердя, взаємодопомоги, товарищескості, співпереживання, щедрості, поваги до особистості).

Основна школа. Виховні досягнення

5-7 класи

Усвідомлення цінностей соціального спілкування:

- формування культури поведінки вдома, в школі, в громадських місцях;
- усвідомлення себе членом колективу;
- виявляти толерантність, ввічливість, повагу до оточуючих;
- формування уміння і навичок подолання конфліктів;

- соціальна шкода агресії і насильства;
- культура відпочинку, спілкування на відстані

8-9 класи

Засвоєння сімейних, родинних та суспільних цінностей:

- здоров'я – найвища цінність;
- ціннісне ставлення до оточуючих людей;
- культура спілкування і мовленнєвий етикет;
- повага до батьків, сім'ї, родини;
- цінність здорового способу життя;
- формувати навички співжиття у колективі;
- готовність нести відповідальність за свої вчинки.
- неприйняття агресії і насильства

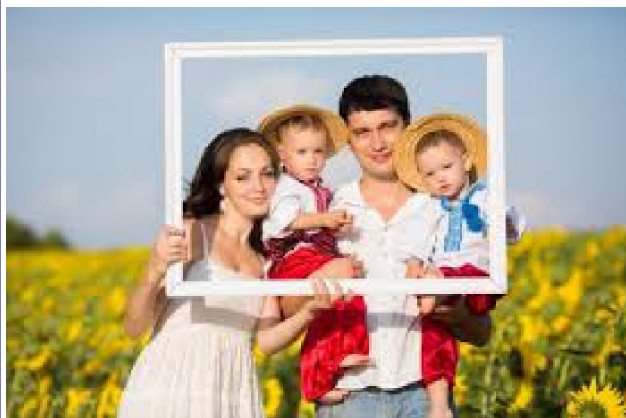
Старша школа. Виховні досягнення

Сформованість соціально-комунікативних компетенцій :

- єдність моральної свідомості та поведінки;
- вмотивованість до громадянського та особистісного самовизначення;
- готовність до моральних вчинків та добродійної діяльності на засадах гуманного ставлення до людей;
- вільний моральний вибір;
- навички соціальної взаємодії та потреби допомагати іншим;
- реалізація якостей суб'єкта громадянського суспільства;
- збереження репродуктивного здоров'я;
- пріоритети подружнього життя, збереження та примноження сімейних традицій, забезпечення єдності поколінь;
- гендерна культура.

Поради методиста

Методичні рекомендації класним керівникам щодо організації роботи з батьками

Соціальний інститут сім'ї є основним у суспільстві, він формує наступні покоління та виховує гідну зміну, що забезпечуватиме розвиток та процвітання як громадянина, так і всієї держави.

Потребою часу є систематична й послідовна педагогізація батьківської громадськості, оскільки члени сім'ї є першими вихователями дитини.

Для повноцінного діалогу між педагогами та батьками насамперед необхідно визначити запити батьків. За допомогою анкетування можна за короткий час зібрати різноманітні дані, зокрема з таких питань:

- які особливості виховання дитини в родині;
- як батьки оцінюють своїх дітей;
- що заважає батькам у спілкуванні з дитиною;
- якою батьки бачать свою дитину;
- як діти спілкуються з однолітками.

Зібравши необхідну інформацію та ретельно проаналізувавши власну педагогічну діяльність, ви зможете визначити основні напрями взаємодії між батьками та педагогами навчального закладу. Це можуть бути такі напрями взаємодії:

- оптимізація впливу родин на дітей за умов підвищення педагогічної культури батьків, надання їм допомоги;
- залучення батьків до навчально-виховного процесу;
- сприяння співпраці батьків і педагогів.

Проведене анкетування також допоможе визначити оптимальні форми роботи педагогів із батьками, які дадуть змогу батькам сформулювати свою позицію як вихователів і окреслити стратегію виховання власної дитини.

В навчальних закладах найбільш використовують такі форми роботи, як класні батьківські збори, загальношкільні батьківські збори, конференції, батьківські університети, консультації для батьків, педагогічні консиліуми, «Дні відкритих дверей», «круглі столи» тощо.

БАТЬКІВСЬКИЙ ЛЕКТОРІЙ (університет педагогічних знань) – сприяє підвищенню педагогічної культури батьків, їх компетентності у сімейному вихованні. Програма лекторію розробляється класним керівником спільно з головою

батьківського комітету, практичним психологом з врахуванням контингенту учнів класу та їх батьків. Форми організації: лекції, семінари, практикуми, конференції для батьків.

Лекція – це форма психолого-педагогічної просвіти, що розкриває сутність тієї чи іншої проблеми виховання. Метод спілкування під час лекції – невимуслена розмова, діалог зацікавлених однодумців.

Тематика лекцій має бути різноманітною й актуальною для батьків, наприклад: «Що таке самовиховання?», «Вплив молодіжної субкультури на формування мотивів поведінки підлітків», «Статеве виховання дітей у сім'ї», «Вікові особливості підлітків».

Семінар – активна форма педагогічної просвіти батьків. Передбачає попередню самостійну роботу батьків і вчителів (вивчення літератури, досвіду, підготовка виступів, тез, запитань). Питання визначаються заздалегідь, після виступів проходить обмін думками.

Орієнтовні теми семінарів: «Підліткова праця: правовозначний аспект», «Протидія домашньому насильству та конфліктам», «Проблеми соціалізації підлітка», «Взаємодія школи та сім'ї», «Родинне виховання: традиції і сучасність».

ПЕДАГОГІЧНІ ПРАКТИКУМИ – формування у батьків педагогічних умінь щодо ефективного виховання дітей, конструктивного вирішення будь-яких педагогічних ситуацій. Під час педагогічного практикуму вчитель пропонує знайти вихід із певної конфліктної ситуації, що може скластися у взаєминах батьків і дітей, батьків і школи, пояснити свою позицію в тій чи іншій ситуації.

Для практикуму доцільно запропонувати аналіз реальних ситуацій, у яких порушувались права дитини, виникали конфлікти в сім'ї чи класі, у групі однолітків, діти зазнавали жорстокого поводження. Аналізуючи ситуацію запропонуйте дати відповідь на запитання:

1. Що було приводом та причиною виникнення конфлікту, жорстокого поводження?
2. Як можна захистити дитину?
3. Що дитина може в такій ситуації зробити сама?
4. Чого не врахували батьки і діти?
5. Що можна було б учинити, щоб не потрапити у конфліктну ситуацію, не стати жертвою насильства?
6. Чи є винні в цих історіях? Хто? Чому?

Сутність практикумів полягає в тому, що після прослуховування інформаційного повідомлення на певну тему, батьки отримують завдання-рекомендацію з педагогічної самоосвіти, доручення, спрямоване на поліпшення виховання дітей у сім'ї.

Педагогічні практикуми спонукають батьків до активних дій, озброюють їх вміннями та навичками виховання дитини в сім'ї. Складовою частиною педагогічного практикуму може бути обговорення педагогічних ситуацій, анкетування, перегляд матеріалів педагогічної преси, поради щодо читання психолого-педагогічної літератури.

КОНФЕРЕНЦІЇ БАТЬКІВ – можуть бути науково-практичними, теоретичними, читацькими, з обміну досвідом, конференції окремо для матерів (батьків).

Про проведення конференції батьків потрібно повідомити заздалегідь. Головним завданням батьківської конференції є обмін успішним досвідом сімейного виховання, його поширення й використання. Тому тема конференції має бути актуальною та конкретною.

До конференції доцільно було б оформити виставки педагогічної літератури, дитячих робіт, підготувати тематичні

буклети. У план проведення конференції можна включити перегляд кінофільму.

Результатом роботи конференції мають бути рекомендації для батьків щодо вирішення проблеми, яка обговорювалася.

Орієнтовний перелік тем для батьківських конференцій:

«Сучасна роль батьківської громадськості у державно-громадській моделі управління навчальним закладом»;

«Партнерство сім'ї і навчального закладу: нові ідеї для розвитку»;

«Компетентнісне батьківство як умова повноцінного розвитку дитини»;

«Партнерство школи і сім'ї заради творчого розвитку дитини»;

«Формування позитивної мотивації на здоровий спосіб життя у дітей та молоді – пріоритет школи та сім'ї»;

«Виховання дітей в сім'ї: із скарбниці видатного педагога В.Сухомлинського»;

«Батьківське оточення та ставлення до дітей як основа формування особистості»;

«Взаємодія школи і сім'ї в сфері профілактики девіантної поведінки учнівської молоді»;

«Батьки – «соціальні архітектори» способу життя дитини».

ПЕДАГОГІЧНЕ ДОРУЧЕННЯ БАТЬКАМ – форма підвищення культури батьків, як і практиками, сприяє виробленню вмінь виховання дітей. На початку навчального року при обговоренні плану виховної роботи класу (в розділі «Змістове поле плану виховної роботи») можна запропонувати батькам анкету, яка містить такі питання: «Яка справа в класі Вас зацікавила? У підготовці якого заходу Ви можете взяти участь?».

Класний керівник попередньо пише на дошці перелік можливих заходів і доручень (чергування, керівництво гуртками, проведення екскурсій, зустрічі з цікавими людьми, туристичні походи, художня самодіяльність, конкурси, свята, ігри, розваги). Батьки, прочитавши цей перелік письмово дають відповіді на запитання, вносять свої пропозиції. З урахуванням цього педагог може пропонувати ті чи інші доручення батькам.

КОНСУЛЬТАЦІЇ – передбачають надання фахівцями допомоги батькам із різних питань родинного виховання.

Ці проблеми не передбачувані для педагога-консультанта, тому консультування вимагає від нього не тільки глибокої підготовки, але й уміння проаналізувати проблему, виділити її причини та наслідки.

Мета консультацій – швидке раціональне розв'язання проблеми, надання необхідної інформації, поради, рекомендації, спрямування до самоаналізу.

Консультації передбачають проведення бесіди, спостереження, анкетування, тестування, і тому консультанти повинні мати всі необхідні засоби для цього на своєму робочому місці.

Консультації можуть бути:

за кількістю сімей (масовими, груповими, індивідуальними);

за участю членів сім'ї (з усією сім'єю, окремо з батьком, матір'ю чи дитиною);

за місцем проведення (у школі, чи дома);

за терміном (плановим і неплановим).

Орієнтовний перелік тем для консультацій:

«Адаптація дітей до школи»;

«Як навчити дітей робити уроки?»;

«Що перешкоджає батькам чути дитину?»;

«Шкільні страхи та їх подолання»;

«Заохочення і покарання у вихованні дитини»;

«Як реагувати на вияви агресії у дітей?»;

«Підліток і шкідливі звички»;

«Профілактика дитячих неврозів»;

«Як розвивати талант у дітей?»;

«Що робити, якщо дитину принижують однолітки?»;

«Особливості поведінки підлітків»;

«Протиправна поведінка підлітків»;

«Формування позитивної самооцінки підлітків».

ЗУСТРІЧІ ЗА КРУГЛИМ СТОЛОМ – проводяться з метою виробити спільні дії вчителів, батьків, узгодити свої позиції, порадитись.

Такі зустрічі дозволяють розширити виховний кругозір не тільки батьків, а й самих педагогів. Вони розвивають педагогічне мислення, почуття приналежності до спільного пошуку правильних шляхів, методів і форм виховання.

ДЕМОНСТРАЦІЯ ФІЛЬМІВ НА ПЕДАГОГІЧНУ ТЕМАТИКУ – образна форма цього методу дозволяє глибоко розкрити сутність педагогічної проблеми, теми, яку необхідно розглянути. Сильні сторони методу – емоційність, наочність.

Традиційні форми роботи з батьківською громадськістю вдало доповнюються нетрадиційними формами, такими, як:

ДЕРЕВО РОДОВОДУ:

зустріч поколінь;

роздуми над проблемами родинного виховання;

звернення до народної педагогіки.

РОДИННИЙ МІСТ:

зустрічі з батьками та обговорення проблем виховання дітей.

ДЕНЬ ДОБРИХ СПРАВ:

спільна трудова діяльність педагогів, учнів, їх батьків.

АЛЬБОМ-ЕСТАФЕТА:

„Як ми відпочиваємо” – досвід організації відпочинку в родині.

ВІДКРИТИЙ ПРОСТІР – особливість цієї технології полягає в тому, що батьки (під керівництвом класного керівника) формують план проведення заходу та пропонують питання для обговорення, самі проводять засідання робочих груп і підводять їх підсумки. Кожен із батьків може бути головним режисером та провідним учасником і має можливість висловлювати думки, організовувати роботу груп.

НАВЧАННЯ БАТЬКІВ ЗА КУРСОМ «РОДИННА ТВЕРДИНЯ» - викладаючи даний курс, класні керівники допоможуть батькам розпізнати притаманний їм стиль виховання. Курс також озброїть батьків навичками, як змінити свій стиль батьківського виховання на більш ефективний і збалансований.

Рекомендовано практикувати і такі форми роботи з батьківською громадськістю як дні відкритих дверей. Проводяться вони раз в місяць, в залежності від умов школи. На день відкритих дверей запрошуються всі батьки. Вони відвідують класи, де навчаються їх діти, знайомляться з роботою педагогів. Після такого ознайомлення батьки влаштовують дискусії, де обмінюються думками з приводу удосконалення спільної роботи школи та сім'ї.

Робота з колективом батьків надає педагогам можливості:

широкого педагогічного інформування батьків;

обміну досвідом; формування в необхідних

випадках громадської думки;

залучення батьків до участі в житті класу, школи.

**ЩИБОРОВСЬКА Т.В.,
методист РМК.**

З досвіду роботи

Засідання “круглого столу” на тему “Робота класних керівників з сім’єю, громадськістю щодо реалізації Концепції сімейного виховання в системі освіти України “Щаслива родина”

Мета:

актуалізація та реалізація проблеми створення ефективної системи науково-методичного забезпечення діяльності класних керівників з питань сімейно-родинного виховання;

презентація різних форм роботи з питань родинного виховання, відповідального батьківства

Питання для обговорення:

1. Робота шкільного методичного об’єднання класних керівників щодо реалізації Концепції сімейного виховання в системі освіти України «Щаслива родина».

2. Використання спадщини В.Сухомлинського, А.Макаренка в роботі з батьками.

3. Методика організації і проведення батьківських зборів.

4. Батьківський комітет – надійний партнер і помічник навчального закладу.

5. Формування в учнів старших класів свідомого та відповідального батьківства.

«Робота шкільного методичного об’єднання класних керівників по реалізації Концепції сімейного виховання в системі освіти України «Щаслива родина»

Робота шкільного методичного об’єднання класних керівників Красилівської ЗОШ І-ІІІ ст.№1 у 2014-2015 навчальному році направлена на реалізацію завдань виховання підростаючого покоління.

Педагогічний колектив школи сьогодні, як ніколи, розуміє, що у демократичному громадянському суспільстві виховання особистості стає основним стратегічним ресурсом, який забезпечує потужний соціально-економічний розвиток держави, її національну ідентифікацію у світовій спільноті, об’єднання етносів, народностей і регіонів країни.

Класні керівники, керуючись у своїй роботі методичними рекомендаціями з питань організації виховної роботи у навчальних закладах у 2014-2015 навчальному році, творчо працюють над реалізацією Концепції сімейного виховання в системі освіти України «Щаслива родина», яка ґрунтується на нормативно-правовій базі відповідно до вимог Конституції України, Сімейного кодексу України. Законів України «Про освіту», Конвенції ООН про права дитини тощо.

В школі розроблено і затверджено план заходів на виконання «Концепції сімейного виховання в системі освіти України «Щаслива родина». Це спільна і зосереджена робота дирекції школи, класних керівників, практичного психолога, бібліотекаря, батьків, учнів, громадськості, педагога організатора. Серед заходів заслуговують на увагу родинні свята «Родинне деревце», «Запроси у гості бабусю і дідуся», постійно діюча виставка літературних новинок «Щаслива родина», шкільний конкурс проектів «Історія моєї родини».

Сьогодні виконання батьками виховної функції ускладнюється необхідністю зміни пріоритетів і методів виховання. Можливості реалізації українською сім’єю виховної функції вкрай обмежені через зниження загального культурно-освітнього рівня більшості населення. Сучасні батьки мало уваги надають підвищенню рівня своєї педагогічної культури. І тому в рамках заходів Концепції сімейного виховання «Щаслива родина» педагоги школи проводять зустрічі, відкриті уроки для батьків, індивідуальні бесіди, залучають батьків до участі в загальношкільних, класних, позаурочних заходах. Організована спільна діяльність школи й сім’ї з учнями, які потребують підвищеної уваги.

Про роль родинного виховання має пам’ятати кожен педагог і насамперед – класний керівник, який безпосередньо керує процесом

виховання дітей в навчальному закладі. У своїй практиці використовуємо такі організаційні форми роботи з батьками, у яких фактично реалізуються деякі або практично всі функції: батьківські збори і індивідуальні зустрічі, дні відчинених дверей, консультації, батьківські лекторії, спільні свята, телефон довіри тощо. Аби батьківські збори не перетворювалися у формальне підведення підсумків за навчальний семестр або рік, включасмо в них і моменти батьківського всеобучу з педагогіки, де обговорюємо проблеми дітей, проблеми виховання. Однією із форм роботи з батьками в Красилівській ЗОШ І-ІІІ ст. № 1 є саме організація батьківського всеобучу (протягом року) та учнівського лекторію – «Щаслива сім’я – запорука гармонійного розвитку суспільства, зростання економічних та культурних показників, радісного і щасливого життя людини».

Виховання емоційної культури та конструктивної поведінки особистості є одним із ключових пунктів виховного процесу сучасної школи. Його актуальність обумовлена підвищенням рівня тривожності школярів. Проявляється це у стресі, тривозі, агресії, особистісних розладах. Існує необхідність вчити дітей толерантному ставленню одне до одного, проводити роботу з розвитку комунікативних навичок спілкування. Дуже важливо в роботі з батьками доносити до них потрібну інформацію, яка характеризує соціологічний портрет сучасної дитини. Так, упродовж 2009-2013 років Центром науково-освітніх інновацій та моніторингу м. Києва проведено ряд досліджень, у контексті яких вивчалися питання морально-духовного та естетичного спрямування. Характерологічний портрет 14-15-річних підлітків визначився такою шкалою цінностей:

- чесність, правдивість (82%); - почуття гумору (65%); - повага до інших (58%); - доброта (57%).

Найменш цінними рисами особистості сучасні підлітки вважають гордість (5,3%), практичність (9,6%), самокритичність (10,4%) і толерантність (16,2%). Те, що толерантність підлітки поставили на останнє місце, свідчить, що потрібні спільні зусилля батьків та школи.

Тривожним показником є те, що кожний п’ятий 14-15-річний респондент цінує в людях уміння досягти бажаного будь-якою ціною та виплутатися з будь-якої ситуації; 17% опитаних вважають, що поводитися треба так, щоб насамперед було зручно їм. Тут зусилля педагогів мають бути спрямовані на формування в учнів відповідальності, правомірності шляхів і засобів їх реалізації, моральних якостей, які б регулювали їхню поведінку.

Метою родинного виховання є формування таких рис і якостей особистості, які допоможуть гідно подолати життєві труднощі, перешкоди й негаразди. Розвиток інтелекту і творчих здібностей, пізнавальних сил і початкового досвіду трудової діяльності, морального та естетичного формування, емоційної культури і фізичного здоров’я дітей - все це залежить від сім’ї, від батьків.

СОЛОДЮК В.М., голова ШМО класних керівників Красилівської ЗОШ І-ІІІ ст.№1.

На засіданні методичного об’єднання класних керівників було обговорено проект Концепції сімейного виховання в системі освіти України «Щаслива родина». В ході обговорення було визначено напрямки діяльності класних керівників щодо реалізації Концепції: просвіта батьків з педагогічних питань з використанням сучасних форм і методів роботи; активне залучення до виховної роботи з дітьми в рамках класу, школи.

На основі цього прийнято рішення реалізовувати наступні завдання:

Соціальна робота з сім’ями; Підготовка молоді до щасливого подружнього життя та формування відповідального батьківства; Виховувати в дітей гуманність, духовність; Виховувати дітей, які будуть свідомими громадянами своєї Батьківщини, чесними трудівниками, гарними сім’янинами; Посилити пропагування сімейних цінностей шляхом проведення інформаційних компаній.

Щоб реалізувати поставлені завдання класні керівники Федорівської ЗОШ І-ІІІ ст. використовувують різні методи та прийоми:

Організація та проведення батьківських зборів, лекторіїв, тренінгів з питань сімейного виховання; Родинний фестиваль «Роде наш красний»; Козацькі змагання «Ану-мо козаки»; Конкурс малюнків «Моя найкраща сім’я», «Тато, мама і я – щаслива сім’я»; Анкетування серед дітей: «Мій тато най...», «Моя мама най...»; Конкурсна програма «Тато, мама і я фізиків сім’я»; Осінній ярмарок; Зустрічі за круглим столом; Свято тата; КТС «Дерево

мого роду»; Виставка «Світ захоплення батьків»; Випуск тематичних газет з рубриками «Дозвілля сім'ї», «Професії батьків», «Моя сім'я»; Дні відкритих дверей для батьків.

**МАРТИНЮК Н.М., голова ШМО класних керівників
с.Федорівка.**

Батьківський комітет – надійний партнер і помічник навчального закладу

Взаєморозуміння між педагогами і батьками, виявлення такту і терпіння, підтримка одне одного — запорука успішності навчання і виховання дітей. Важливу роль у налагодженні таких довірливих стосунків відіграє батьківський комітет школи.

Від правильно визначених мети, завдань, принципів роботи залежить ефективність діяльності батьківського комітету. Тому їх визначення стало одним із найважливіших моментів роботи.

Основною метою діяльності батьківського комітету нашого навчального закладу є поліпшення якості навчально-виховного процесу спільними зусиллями адміністрації навчального закладу та батьківського комітету, а також зміцнення зв'язків між родинами, педагогічним колективом навчального закладу і громадськістю з метою встановлення єдності виховного впливу на учнів.

Ми визначили такі основні завдання діяльності батьківського комітету:

- створення умов для формування та розвитку особистості учня та його громадянської позиції, становленню учнівського самоврядування;
 - виховання в учнів шанобливого ставлення до державних святинь, української мови і культури, історії і культури народів, які проживають в Україні;
 - формування загальнолюдської культури і моралі, культури міжособистісних відносин; життя і здоров'я дітей;
 - всебічного зміцнення зв'язків між родинами, навчальним закладом і громадськістю з метою встановлення єдності їх виховного впливу на дітей;
 - залучення батьківської громадськості до професійної орієнтації учнів, позакласної та позашкільної роботи;
 - організації роботи з розповсюдженням психолого-педагогічних і правових знань серед батьків, підвищення їх відповідальності за навчання і виховання дітей;
 - вирішення питань розвитку матеріально-технічної бази навчального закладу та його благоустрою.
- Основними принципами діяльності батьківського комітету школи є:
- законність;
 - гласність;
 - колегіальність;
 - толерантність;
 - виборність;
 - організаційна самостійність в межах повноважень, визначених цим положенням та законодавством;
 - підзвітність і відповідальність перед загальними зборами батьків навчального закладу.

Однією з умов успішної діяльності батьківського комітету є планування його діяльності. Батьківський комітет нашого навчального закладу планує свою роботу, враховуючи завдання, передбачені річним планом роботи навчального закладу, а також рішення загальних зборів батьків, рекомендації директора, класних керівників, громадськості.

Невід'ємною частиною діяльності батьківського комітету є планування та організація його засідань.

Засідання батьківського комітету ми проводимо раз на місяць. Під час цих засідань розглядаємо різні питання, зокрема такі:

- організація різноманітних форм позаурочної діяльності (походи, екскурсії, вечори, змагання тощо);
- підготовка загальношкільних заходів (вечори-зустрічі, свята, спортивні змагання, виставки тощо);
- організація профорієнтаційної роботи (екскурсії на підприємства, зустрічі з цікавими людьми тощо).

Батьківський комітет у нашому навчальному закладі проводить різні заходи за участі педагогів та учнів, сприяє поліпшенню умов навчання та виховання дітей. У Красилівській ЗОШ І-ІІІ ст. № 4 традиційним є проведення щорічної виставки-конкурсу «Квіти – прикраса нашого життя». Кожного року діти, педагоги та батьки освоюють нові техніки декоративно-прикладного мистецтва та з радістю демонструють свої вміння під час виставки. Так і 29 вересня замайоріла школа всіма барвами веселки. Фойє наповнили яскраві вироби учнів школи, вчителів та батьків, виконані у різноманітних техніках: квіти з фетру (техніка

шиття), з бавовни (фелтинг), з полімерної глини (ліплення), з бісеру та в бісероплетінні, квіти у кардмейкінгу ... Усі роботи створили неймовірну квіткову феєрію, якою милувалися учні, батьки, вчителі та гості школи. Побачивши цю виставку, можна поринути у неповторний і захоплюючий світ творчості, адже все навколо було у яскравих кольорах, все посміхалося і раділо. Кожний класний колектив прагнув створити свій неповторний витвір і довести усім, яке важливе місце займають квіти у житті кожного із нас. Часто чуємо: «Краса врятує світ». А такі свята у школі – перша сходинка на цьому шляху.

У нашому навчальному закладі налагоджено ефективну взаємодію з батьками учнів. Батьки підтримують нас, а ми, у свою чергу, прислухаємося до їхніх побажань та пропозицій і намагаємося завжди знаходити найоптимальніше розв'язання будь-якої ситуації, так як основою нашої співпраці є взаєморозуміння та довіра одне до одного.

**ЛІСОВСЬКА Н.Р., голова МО класних керівників,
СЕНЬ О.В., – педагог-організатор Красилівської
ЗОШ І-ІІІ ст. № 4 ім. П.Кірюка.**

Джерела української духовності

Людина народжується не для того, щоб зникнути невідомою порошинкою. Людина народжується для того, щоб лишити після себе слід на землі, в душах, у серцях інших людей.

В. Сухомлинський

Сучасні освітні проблеми вказують на те, що навчально-виховний процес повинен виховувати! Сьогодні, наздоганяючи Болонський процес, ми загубили Людину, а показники IQ замінили людські цінності, Інтернет позбавив людину людського спілкування і навіть сучасний учитель очікує на «дзвоник з уроку». Куди подівся вогонь Данко? В якому потоці потонула гордість за належність до колективу, країни, історії?

Цінним й сучасним для розвитку та виховання громадянина України є досвід А. С. Макаренка. Педагогічні ідеї Великого педагога, на мою думку, в наш час сприймаються як історична цінність, універсальна система виховання, як інструмент вивчення та розуміння причин багатьох проблем сучасної молоді, джерело створення ефективної системи соціального виховання, яка б відповідала актуальним потребам сучасності.

У педагогічній спадщині Антона Семеновича ми знаходимо орієнтири, цінності, необхідні для розвитку людини: гуманне суспільство, активну діяльність, красу, ідеал, гармонію людини й колективу.

Свої методи виховання педагог організовував так, що перетворював процес виховання на співдружність дорослих і дітей, домагався, щоб вихованці відчували себе творцями системи заходів, які вони виконували з великим піднесенням, з вірою у свої сили. Такий стиль поєднання керівництва з творчими зусиллями вихованців є добрим прикладом для сьогодишнього покоління вихователів, які формують світогляд справжніх громадян нашої країни.

Протягом усієї своєї творчої діяльності А.С. Макаренко намагався осмислити питання сутності педагогічного таланту. Він дійшов такого висновку: в основі педагогічної майстерності лежить ідейна спрямованість, глибоке знання своєї роботи, свідоме і водночас жагуче, трепетне ставлення до неї у комбінації з оволодінням педагогічною технікою.

В. Сухомлинський – явище планетарне. Його спадщину вивчають у багатьох країнах світу, використовують в шкільній практиці. Педагогічні ідеї В. Сухомлинського ґрунтуються на: утвердженні гуманного начала у вихованні педагогічної культури; індивідуальному підході до дитини; важливості педагогічної культури батьків; формуванні духовної культури.

Славний педагог усе своє життя з величезною вдячністю ставився до своїх батьків. Може, саме тому ціла низка оповідань збірки «Вічна тополя» присвячена їм. Дослідники спадщини В. Сухомлинського відшукали його мудрі вислови про батьків: Від материнської мудрості йде духовна сила. По-справжньому любити батька й матір – це значить приносити в дім мир і спокій. Завдяки матері своїй ти поєднаний із своїм народом. Знай, що людський обов'язок дітей – платити батькам за їх піклування про тебе, за їх безмежну любов і відданість платити тим самим: піклуванням, любов'ю, відданістю.

Знову і знову відкриваємо книги видатного Учителя, щоб по-справжньому зрозуміти суть життя людини на світі. А живе вона для того, щоб вічно жила її краса. Батьки живуть, щоб виховувати дітей. А діти, стаючи дорослими людьми, ростять своїх дітей, щоб

вічно жив людський рід. А рід людський живе для щастя.

Спадщина В. Сухомлинського і А. Макаренка є невичерпним джерелом української духовності. Вивчаймо і примножуймо її!

Л.М. СЛОБОДЯНЮК, голова МО класних керівників Кراسилівської ЗОШ І-ІІІ ст. №2.

У наш час особливо гостро відчувається потреба у життєдайних порадах В.О.Сухомлинського. Ми знову і знову повертаємося до великого педагога і великого письменника, який мудро і тактовно допомагає дітям стати чуйними, добрими, розумними, а дорослим – краще зрозуміти складність і важливість так званих дитячих проблем.

В.О.Сухомлинський вважає, що глибина, міцність моральних переконань значною мірою залежить від того, як у процесі морального виховання учні виробляють власну ідейну, соціальну орієнтацію.

Якщо серце дитини буде відкритим до співчуття і милосердя, якщо вона буде здатна прийняти чужий біль, як свій, дитина не залишить у біді товариша, прийде на допомогу, поступиться місцем у транспорті, не скривдить слабшого за себе, а тим більше не скоїть злочину або асоціального вчинку.

Мудрі уроки людяності Сухомлинського зібрані в книзі для сімейного читання «Чиста криниця». Саме ці оповідання, казки, етюди я використовую як словесний ілюстративний матеріал для сімейного виховання.

Основою моральності Сухомлинський вважає обов'язок. Обов'язок людини перед іншими людьми, перед суспільством, перед Батьківщиною. Обов'язок батька і матері перед дітьми, обов'язок дітей перед батьками.

З уміння відчувати поруч із собою іншу людину, розуміти її інтереси, прагнення узгоджувати свої вчинки з людською гідністю – з цього починається обов'язок.

Для налагодження спілкування з дітьми батькам слід знати і намагатись дотримуватися «Заповідей сімейного виховання», які сформулював В. Сухомлинський:

1. Не принижуй.
2. Не погрожувай.
3. Не вимагай обіцянки.
4. Не моралізуй.
5. Не позбавляй дитину можливості бути самою собою.
6. Не зашкодь.
7. Не бійся визнати свою помилку.
8. Розпочинай виховання з себе.
9. Вір у свою дитину.
10. Допоможи дитині повірити в себе.

Успіх сімейного виховання значною мірою залежить від організації домашнього побуту, традицій сімейного життя: порядку в сімейному господарстві, залучення дітей до розподілу бюджету сім'ї, загального режиму дня, визначення для кожного робочого місця, зокрема для навчальних занять, дотримання певних сімейних правил.

«Ваша власна поведінка, — писав А. Макаренко, звертаючись до батьків, — вирішальна річ. Не думайте, що ви виховуєте дитину тільки тоді, коли з нею розмовляєте, або повчаєте її, або наказуєте їй. Ви виховуєте її в кожен момент вашого життя, навіть тоді, коли вас немає дома. Як ви одягаєтеся, як ви розмовляєте з іншими людьми і про інших людей, як ви радієте або сумуєте, як ви поведетеся з друзями і ворогами, як ви смієтесь, читаете газету, — все це має для дитини велике значення. Найменші зміни в тоні дитина бачить або відчуває, всі повороти вашої думки доходять до неї невидимими шляхами, ви їх не помічаєте. А якщо вдома ви грубі або хвастливі, або ви пиячите, а ще гірше, якщо ви ображаєте матір, вам уже не треба думати про виховання: ви вже виховуєте своїх дітей і виховуєте погано, і ніякі найкращі поради й методи вам не допоможуть.

Справжнім авторитетом користуються батьки, які сумлінно ставляться до праці, до сімейних обов'язків, активні в громадському житті. Такі батьки уважні до дітей, люблять їх, цікавляться їхніми шкільними та позашкільними справами, поважають їх людську гідність, водночас виявляючи до них належну вимогливість.

В.БЕНДЮЖКО, голова ШМО класних керівників Волицької ЗОШ І-ІІІ ст.

РЕКОМЕНДАЦІЇ

засідання «за круглим столом» з питань реалізації Концепції сімейного виховання в системі освіти України «ЩАСЛИВА РОДИНА»

28 жовтня 2014 року відбулося засідання за круглим столом з питань реалізації Концепції сімейного виховання в системі освіти України «Щаслива родина».

Заслухавши виступи, повідомлення методиста РМК, практичного психолога, голів шкільних методичних об'єднань класних керівників загальноосвітніх навчальних закладів І-ІІІ ст.

Учасники круглого столу пропонують:

1. В усіх навчальних закладах здійснювати системну педагогічну просвіту батьків щодо формування комплексу певних особистісних якостей дитини, вносити корективи у виховну діяльність родин із різними типами сімейного неблагополуччя. З цією метою рекомендуємо практикувати проведення засідань координаційних рад педагогів та батьківської громадськості в кожному навчальному закладі.

2. Для організації педагогічного всеобучу батьків у навчальних закладах району використовувати різноманітні форми роботи:

колективні: лекції, конференції (з обміну досвіду родинного виховання, по обговоренню педагогічної літератури, періодичної преси з питань сімейного виховання), диспути, дискусії, «круглі столи», вечори запитань і відповідей, дні відкритих дверей; колекторії, інформаційні стенди; індивідуальні та групові: консультації з проблем родинно-сімейного виховання, бесіди, відвідування сімей, листування, індивідуальні дні, зустрічі з батьками; педагогічні доручення батькам; диференційовані: вечори сімейних традицій; виставки («Світ захоплень нашої сім'ї», «Кулінарні вироби членів сім'ї»), декоративно-прикладної творчості, родинних альбомів, колекцій; випуск тематичних газет («Дозвілля родини», «Говорять професії батьків», «Моя сім'я», «Спорт у родині»); конкурси, зустрічі поколінь, дискусійні клуби, відкриті уроки, проблемні мости.

4. Організувати проведення класних батьківських зборів за курсом «Родина твердиня».

5. Класним керівникам 8-11 класів використовувати для проведення годин спілкування матеріали навчально-методичного посібника до навчальної програми «Сімейні цінності».

Рекомендації класним керівникам щодо їхньої взаємодії з батьками.

- Намагайтеся зацікавити батьків життям їхніх дітей у навчальному закладі.

- Запрошуйте батьків до співпраці, виявляючи увагу та відкритість.

- Ставтеся до батьків ввічливо, доброзичливо, уважно.

- Не застосовуйте директивний тон спілкування з ними.

- Довіряйте виховним можливостям батьків.

- З'ясуйте, чого очікують батьки, спробуйте зрозуміти їхні почуття та прагнення.

- Намагайтеся зрозуміти кожного учня, симпатизуйте йому, зосереджуйтеся на його позитивних рисах.

- Повідомляйте батькам особисто про незадовільну поведінку чи успішність учнів.

- Підвищуйте рівень педагогічної культури батьків, залучаючи їх до: науково-методичної роботи (запрошуйте батьків на уроки, виховні заходи, виставки творчих робіт учнів, педагогічні лекторії); організаційно-педагогічної роботи (класні та загальні батьківські збори, конференції, батьківські комітети); систематичної індивідуальної роботи (педагогічні консультації та поради).

- Цікавтеся родинним життям кожного учня, але при цьому виявляйте педагогічний такт, пам'ятаючи про неприпустимість втручання в родинні взаємини.

- Використовуйте інформацію про сім'ю лише з метою допомоги батькам.

- Шукайте нових форм співпраці.

- І, найголовніше, не забувайте, що **батьки і педагоги — партнери у процесі виховання дітей**. Дотримуючись позиції рівноправності, ви сформуєте позитивні емоції і враження від співпраці.

Поради психолога

Авторський перелік запитань для самопроцесінгу, щодо вирішення проблем з власними дітьми.

Відповіді треба давати чесно, уважно, письмово, вичерпно все що є у відчуттях щодо даного запитання, зображуючи (малюючи) щоразу центральний образ у вигляді метафори чи асоціації. Себто, кожна відповідь має завершуватися малюнком.

ПЕРЕЛІК №1

Намалюйте спочатку образ своєї проблеми. Аркуш відкладіть, щоб він не був у полі зору.

Для чого я створив для себе дану проблему із власною дитиною?

Якщо дитині більше 9 років, то треба запитати у неї: – Скажи, чому я незадоволена твоєю поведінкою? І записати сюди відповідь дитини.

Що я не могла вирішити, або що мене тривожило до того, як даної проблеми не було.

Що нового позитивного і негативного появилось у моєму житті, з виникненням цієї проблеми, з моменту як я почала звертати увагу на ситуацію що склалася?

Які умови у моїй сім'ї, у моїй поведінці, у моєму характері привели до того, що появилася проблема?

Коли б не було даної проблеми, то що було б?

Як живеться моїй дитині від того що я помічаю дану ситуацію.

Чи могла б ця поведінка дитини бути нормою для іншої мами?

Що мені про мене, моя дитина хоче повідомити своєю поведінкою, яка може бути і нормою для іншої мами?

Як мені зараз на душі?

На що тепер я звертаю увагу?

І чи є тут проблема?

Намалюйте образ проблеми зараз, після самопроцесінгу.

Порівняйте два малюнки проблеми. Що змінилось? Яке ваше

„Якщо ви розпочнете саме так, і поведете самоосвітній діалог з собою у такому напрямку, то неодмінно отримаєте потрібні результати, які приведуть до зміни ситуації.”

самопочуття?

ПЕРЕЛІК №2

I. Що ви хочете вирішити для себе, створивши цю проблему?; або – Що ви вирішуєте для себе, помічаючи дану проблему у стосунках із своєю дитиною?; або – Навіщо ви створили для себе дану проблему?; або – Навщо ви помічаєте цю проблему? Клієнтам з різним освітнім рівнем (я не про вузи) підходять різні запитання. Суть самоосвітнього діалогу у тому, що таке запитання у подальшому житті, мама може сама собі поставити і без психолога та самостійно відшукувати спосіб вирішення проблеми.

Тато і мама мають дотримуватись правила – нічого не змінювати у дітях (давати їм самим зрозуміти усе, без повчань і критики.) Часто проблеми просто не існує, як ми уже знаємо. Але ми зараз опрацьовуємо ситуації, де є проблема!

II. Наступний крок. Наша мама може розпочати відшукувати відповіді, що буде даватися їй з важкістю. Але задавши одне з чотирьох запитань ми уже запустимо процес переформатування моделі проблеми.

III. Наступне запитання – Як що ваша дитина для вас? (відчуйте образ у вашій уяві) Відповідь так чи інакше буде метафоричною, образною(у вигляді предмету або явища природи). А це уже доступ у підсвідоме. Туди, де здійснюється контроль поведінки мами і знаходяться відповіді на наші попередні запитання. – А як що ваша дитина, коли ви її бачите із створеною проблемою? (образ в уяві)

IV. На даному етапі дайте відповідь на запитання:

1. І що ви хочете щоб сталось?(образ в уяві)

2. І як що для вас ця проблема? (образ в уяві)

3. На що схожі ви коли ця проблема існує? (образ в уяві)

4. А на що ви хочете бути схожі? (образ в уяві)

5. І якщо ви будете схожі на ..., то якою буде ваша дитина? (образ в уяві)

6. Як зв'язана проблема із тим, на що ви хочете бути схожі. Тут працюємо лише з метафоричними образами.

7. І що проблема робить? (образ в уяві)

8. І що стається із вами? (образ в уяві)

9. І що ще далі... (образ в уяві)

10. І як це пов'язане із вашим бажанням бути схожим на ... (загальна відповідь про пережите в уяві.)

І.СЛОБОДЯН, психолог.

Методичний конструктор сімейно-родинного виховання (ВИХОВНІ СИСТЕМИ)

Особистісно орієнтована виховна система

Поліцентрична система виховання

Дитиноцентрична виховна система

Гуманістична виховна система Сухомлинського (батьківська педагогіка)

Предметно-центрична система

Система виховання в колективі Макаренка

Вальдорфська система Р.Штайнера

Система вільного виховання М.Монтессорі

Система колективного творчого виховання І.Іванова

Виховний ідеал національної системи виховання

Повчання дітям В.Мономаха

Народні традиції та звичаї

ПРИТЧІ

ВАЖЛИВА СПРАВА

-Татку, скільки тобі платять за одну годину праці?
 -Сорок гривень.
 -Ось сорок гривень. Купую одну годину твого часу. Для себе!

ОФІЦІАНТКА

Одна родина завітала до ресторану. Офіціантка спершу вислухала замовлення дорослих, потім звернулась до семирічного хлопчика.

-А що ти замовиш? – спитала.
 Хлопчик обвів несміливим поглядом рідних і проказав:
 -Я хотів би булку з ковбаскою.

Не встигла офіціантка прийняти замовлення, як мати відрізала:

-Ніякої там булки. Прошу, принесіть йому котлету з морквою і картопляне пюре.

Та офіціантка знехтувала її слова, запитавши малого:

-Булку з чим – з кетчупом, чи може з гірчицею?
 -З кетчупом.

-Зараз принесу, - запевнила жінка і подалася до кухні.

Члени родини сиділи наче німі, приголомшені. А хлопчик поглянув на рідних, на кожного зокрема, відтак оголосив:

-Та пані вірити, що я існую насправді!

ОЧІ

Молода мати готувала в кухні вечерю. Запланувала приготувати смажену картоплю і старалась, щоб страва, яка так смакувала дівторі, удалась на славу.

Найменше дитя – чотирирічний синочок – бавився у садочку. Повертався додому переповнений враженнями від прожитого дня. Йому кортіло чимшвидше всім тим із матусею. Бо ж стільки всього бачив, мав стільки нових занять! Усе це мусив якнайдетальніше розповісти неньці. Заклопотана мати, звичайно ж, не була уважною слухачкою. Відповідала коротко, одним словом, продовжуючи спокійно чистити картоплю.

Минуло п'ять хвилин. Дитя вчепилось за материнську

спідницю й почало тягти з усіх сил. Жінка змушена була схилитись до синочка.

Хлопчик обійняв її пухненькими ручками й сказав:
 -Мамо, слухай мене очима!

УСІ СИЛИ

Батько спостерігав за сином, який хотів переставити важкий столик. Хлопчик натужувався сопів, але не міг посунути столика навіть на міліметр.

-Чи ти використав усі можливості? – спитав батько.

-Так... - прошепотів синочок.

-Ні! – сказав батько. – Ти не попросив мене допомогти тобі.

НЕ ПРОДАЄМО...

Молода пара зайшла до крамниці дитячих іграшок. Подружжя довго вибирало подарунок, оглядаючи полиці і перебираючи забавки, підвішені до стелі чи розкладені просто на підлозі: ляльки, що плакали і сміялися, електронні іграшки, маленькі печі, що пекли торти...

Однак не могли вирішити, що купити. До них підійшла ввічлива продавчиня.

-Розумієте, - почала пояснювати жінка, - ми маємо маленьку дівчинку, але цілий день нас не буває вдома.

-Донечка рідко усміхається, - продовжував чоловік.

-Ми хотіли б купити їй щось, щоб зробило її щасливою, - говорила далі жінка, - навіть коли нас немає... Щось, щоб її забавляло, розраджувало, коли вона сама.

-Вибачте, - посміхнулася продавчиня, - ми не продаємо батьків.

ТРОХИ СРІБЛА

-Учителю, що ви думаєте про гроші? – спитав один юнак свого учителя.

-Дивись у вікно, - сказав учитель. – Що бачиш?

-Бачу жінку з дитиною, двоє коней, що тягнуть віз, і чоловіка що йде на базар.

-Добре. Тепер дивись у дзеркало. Що бачиш?

-Що ж хочете, щоб я бачив?! Зрозуміло – себе!

-Тепер поміркуй: вікно – зі скла, і дзеркало також зі скла. Вистачає тонесенького шару срібла на склі і людина бачить тільки себе.

Навколо нас є багато таких осіб, які свої вікна замінили на дзеркала. Вони думають, що дивляться «назовні», а бачать і споглядають самих себе.

Не дозволяй, щоб вікно твого серця стало дзеркалом.

ОБМІН

П'ятирічна дівчинка не давала спокою батькові, наполегливо випитуючи, що він купить їй, коли поїде до міста. Нарешті батько втратив терпіння із докором сказав:

-Купи мені це, купи мені те! Ти думаєш тільки про те, що маюти дати тобі твої батьки. А ти, що ти даєш нам?

-Любов, - відповіла дівчинка

Батько не знав, що далі казати.